на підтримання у робочому стані, на етапі формування облікової політики доцільно застосовувати при проведенні аналізу такі критерії: наслідком понесених витрат є збільшення терміну корисного використання об'єктів; підвищення їх потужності; поліпшення якості продукції, що виробляється за допомогою визначеного устаткування; збільшення їх ринкової вартості. Правильно регламентована облікова політика допомагає суттєво покращити ведення бізнесу та дозволяє власникам правильно та своєчасно розуміти процеси, що відбуваються під час підприємницької діяльності. Основними елементами облікової політики для розкриття повноцінної інформації щодо капітальних інвестицій є: затвердження документообігу та технології обробки облікової інформації; встановлення правил оцінки об'єктів капітального інвестування; складання регістрів та звітності; розробка робочого плану рахунків; порядок проведення інвентаризації. Отже, вищеназвані особливості треба врахувати при розробці облікової політики, аби підвищити продуктивність ведення обліку інвестиційної діяльності.

Література.

1. Давидов Г.М., Савченко В.М., Пальчук О.В. Облікова політика: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Кропивницький: ПП «Ексклюзив-Систем», 2017. 362 с.

2. Смоквіна А.Г., Попович К.Ф. Організаційні аспекти щодо формування облікової політики інноваційних витрат на капітальні інвестиції. *Бізнесінформ*. 2020. № 9. С. 205-213.

ПОДАТКОВІ РИЗИКИ ЯК СКЛАДОВА ДОГОВІРНОЇ ПОЛІТИКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Лега О.В., к.е.н., доцент,
Яловега Л.В., к.е.н., доцент,
Прийдак Т.Б., к.е.н., доцент,
Полтавський державний аграрний університет

Ухиляння від сплати податків сьогодні є одним з найпоширеніших видів економічних злочинів, оскільки має на меті незаконне заволодіння державним майном: коштами, які мали б надійти до державного бюджету, або коштами, які незаконно виплачені з бюджету. [1]. Найпоширенішими є невизнання контролюючим органом реальності господарських операцій між платником і його контрагентами [2].

Реалізація саме податкових ризиків при укладенні договору спричинена легковажним ставленням до дотримання «букви закону» посадових осіб або працівників підприємств при укладенні договору, нехтуванням правою практикою, а іноді звичайною логікою [3].

Обов'язок перевіряти свого контрагента за доступними базами даних уже не перший рік закріплений на рівні судової практики. Жоден нормативно-правовий акт не містить такої вимоги, проте принцип «розумної податкової обачності» фігурує в судових спорах з податковими органами щодо безтоварності / фіктивності / нереальності договорів [2].

На нашу думку, для запобігання донарахувань, виникнення податкових спорів на етапі підготовки до укладення договору необхідно врахувати основні елементи договірної політики.

Першою складовою є перевірка за відкритими реєстрами та базами даних, зокрема: а) реєстрація бізнесу – Єдиний державний реєстр юр. осіб, ФОП та громадських формувань, Державний реєстр суб'єктів інформаційної діяльності у сфері телебачення і радіомовлення, Реєстр аудиторських фірм тощо; б) податкова інформація – Електронний кабінет платника податків, реєстри ДФС, Реєстр підприємств, установ, організацій України, що мають заборгованість із заробітної плати тощо; в) ліцензування та дозвільні процедури – Єдиний ліцензійний реєстр, Реєстр документів дозвільного характеру, Дані щодо об'єктів, для яких видано дозволи на виконання будівельних робіт, Реєстр суб'єктів оціночної діяльності тощо; г) відомості про зареєстроване майно – Державний реєстр речових прав на нерухоме майно, Кадастрова карта України, Єдиний державний реєстр МВС із реєстрації транспортних засобів, Державний реєстр цивільних повітряних суден, Відомості про транспортні засоби та їх власників, Єдина база звітів із оцінки майна; д) юридичні дії – Єдиний державний реєстр судових рішень, Відомості про справи про банкрутство, Єдиний реєстр боржників.

На другому етапі підтвердити обґрунтованість вибору контрагента, оцінивши умови угоди та їх комерційну привабливість, наявність особистих контактів керівників компаній, ділову репутація, платоспроможність контрагента, ризик невиконання зобов'язань, наявність в контрагента необхідних ресурсів (виробничих потужностей, технологічного обладнання, кваліфікованого персоналу) і відповідного досвіду тощо. Для суб'єктів господарювання підтверджуючими джерелами можуть бути: а) документи, що фіксують результати пошуку, моніторинг та відбір контрагента; сайти

контрагентів, рекламні матеріали, пропозиція до співпраці і т.п.; ділове листування; звичайні умови та ціни на ринку на аналогічні товари/послуги; звичайні умови та ціни для даного платника практикою здійснення вибору контрагентів тощо.

Крім того, доцільно отримати завірені копії документів від контрагентів, наприклад, Статут. Свідоцтво про внесення запису до Єдиного державного реєстру та про постановку на облік у податкових органах як платника податків; довіреність на особу, що підписує договір (у разі якщо договір підписується за довіреністю); документи, що підтверджують законність використання виключних прав (товарний знак, фірмове найменування тощо) – за наявності таких прав; договір оренди приміщення за адресою місцезнаходження організації (юридична адреса організації) тощо. В оригіналі повинна бути представлена довідка про відсутність заборгованості в податкових органах.

Наступним елементом є безпосередньо аналіз договорів та складання первинної документації. Правильність їх складання є головним чинником впливу на податкові наслідки від господарської операції. Повнота виконання договору відображається у первинних документах, що підтверджують факт відвантаження товарів, продукції, виконання робіт, надання послуг (акти здачі-приймання виконаних робіт, надання послуг, видаткові накладні і ін.) [4]. Виконання договору другою стороною підтверджується, зазвичай, платіжними документами (банківські виписки, платіжні доручення і т. д.).

Отже, реалії функціонування суб'єктів господарювання пов'язані з загрозами, які, зазвичай, носять комплексний характер. Наведені рекомендації щодо ведення договірної політики суб'єктів господарювання не є повними, але можуть стати в нагоді для забезпечення виконання умов договору з контрагентом та запобігання ризикам виникнення спорів з податковим органом.

Література.

1. Канцедал Н.А., Лега О.В. Документальний контроль як спосіб ідентифікації фіктивних господарських операцій платників податків. Розвиток бухгалтерського обліку, фінансів та оподаткування в аграрному секторі економіки в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів X Міжнар. наук.-практ. конф. К.: ННЦ «ІАЕ», 2017. С. 246-249.

2. Грабовський В. Як при укладенні договору уникнути податкових ризиків. URL: https://zakon.help/article/dogovir-riziki-podatkovi-riziki-ukladennya-dogovoru?menu=117 (дата звернення: 31.05.2022).

3. Пилипенко Г. Податкові ризики при укладанні договорів належна обачність при виборі контрагента. URL: https://sherman.in.ua/podatkovi-riziki-pri-ukladanni-dogovoriv-nalezhna-obachnist-pri-vibori-kontragenta/ (дата звернення: 31.05.2022).

4. Лега О.В., Яловега Л.В., Прийдак Т.Б. Сучасні методи зниження податкових ризиків платників податків. Модернізація економіки: сучасні реалії, прогнозні сценарії та перспективи розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Херсон: ФОП Вишемирський В.С., 2021. С. 136-140.

ВИКОРИСТАННЯ НЕЛІНІЙНОГО ПРОГРАМУВАННЯ В ПЛАНУВАННІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Лисенко О.А., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Національний університет харчових технологій

В сучасних надскладних умовах господарювання використання методів оптимізації та моделювання в підприємницькій діяльності стає найбільш актуальним.

Як зауважують науковці Коломієць С.В. та ін. «наддинамічні та нелінійні умови функціонування економіки вимагають зміни парадигми моделювання та прогнозування розвитку соціально-економічних систем». [1, с. 169]

На сьогодні в умовах нестабільності вже неможливо розглядати управління соціально-економічними процесами без врахування нелінійності їх розвитку. Все це призводить до необхідності розробки методів управління економічної ефективності, антикризового управління, прийняття рішення з урахуванням ризику тощо.

Науковці останнім часом приділяють все більше уваги використанню економіко-математичних методів у моделюванні нелінійних соціально-економічних процесів з використанням широко поширених комп'ютерних застосунків [2-5].

Використання програмних застосунків при дослідженні нелінійних економічних процесів вимагає від сучасних підприємців як спеціальних знань та навичок, так і спеціалізованого програмного забезпечення. Тому використання широко поширених програмних застосунків таких як MS Excel, як складової програмного пакету MS Office наразі є необхідним і актуальним.

В основному вбудовану процедуру «Поиск решения» електронної таблиці MS Excel використовують для отримання